

Ludwig Ott. *Die Lehre des Durandus de S. Porciano O. P. vom Weihesakrament. Dargestellt nach den verschiedenen Redaktionen seines Sentenzenkommentars und nach der Diskussion der Dominikanertheologie des beginnenden 14. Jahrhunderts.* München 1972 ss. XII+164. Verlag Ferdinand Schöningh.

Z zakresu dziejów teologii ukazuje się ostatnio szereg pozycji. Jednak spora ilość tematów czeka jeszcze na opracowanie, ewentualnie zagadnienia poruszone już wcześniej domagają się nowego potraktowania. Cennymi pracami z zakresu średniowiecznej teologii i filozofii są rozprawy ukazujące się w serii Veröffentlichungen des Grabmann-Institutes. Do nich należy książka L. Otta pt. *Die Lehre des Durandus de S. Porciano O. P. vom Weihesakrament* (München 1972). Samo nazwisko autora wymienionej rozprawy mówi nam, że mamy do czynienia ze znawcą tematu dziejów teologii sakramentu kapłaństwa. Już wcześniej dał się on poznać jako badacz tego sakramentu wydając między innymi: *Das Weihesakrament* (Freiburg 1969). Tym razem Ott ograniczył się do teologii kapłaństwa jedynie w ujęciu średniowiecznego dominikanina Durandusa de S. Porciano (a Saint Pourçain).

Może właśnie dzięki temu otrzymaliśmy gruntowne, ciekawe i ze znanstwem ujęte zagadnienie. Z podstawowym dziełem Durandusa jakim jest *Komentarz do Sentencji Piotra Lombarda* wiąże się szereg zagadnień. Roztrząsano np. jego naukę o Trójcy Świętej, o grzechu pierworodnym itd. Można by wskazać szereg autorów poruszających różne tematy z dzieła Durandusa. To wszystko świadczy o jego popularności i znaczeniu dla średniowiecznej teologii. Należało więc na skutek tego zająć się i jego nauką o święceniach kapłańskich. Całość zagadnienia ujęto w kontekście średniowiecznej teologii, zwracając równocześnie uwagę na reakcję przeciwników Durandusa. Tych ostatnich była spora ilość. W łonie jego własnego zakonu dominikańskiego, na początku XIV w., prowadzono dość ożywioną dyskusję z jego poglądami. Choć Durandus w ważnych kwestiach odbiegał od nauki św. Tomasza, to byłoby

falszem widzieć w nim przeciwnika tego wielkiego Doktora. Badania L. Otta wykazały, że mimo tych różnic Durandus w wielu zagadnieniach zgadzał się ze Św. Tomaszem. Zasadniczymi bowiem źródłami omawianego autora były komentarze do sentencji św. Tomasza i Piotra z Tarantazji. Natomiast w poszczególnych zagadnieniach posłużył się m.in. *Komentarzem do Sentencji Jakuba z Metz* i anonimowym kodeksem przechowywanym obecnie w Biblioteca Apostolica Vaticana (Cod. Vat. lat. 985).

Durandusa nauka o kapłaństwie została ujęta w rozprawie Otta w 8 paragrafach. Omówiono w nich kolejno: 1. naturę kapłaństwa, 2. liczbę i ustanowienie święceń, 3. charakter sakramentalny, 4. tonsurę, 5. biskupstwo (władza święceń i jurysdykcyjna biskupów w porównaniu z władzą kapłańską; biskupstwo jako sakrament), 6. problem szafarza sakramentu, 7. przyjmujących święcenia, 8. symonię. Całość została podsumowana w krótkim zakończeniu.

Trzeba również zwrócić uwagę i na to, że *Komentarz do Sentencji Durandusa*

zachował się aż w 3 redakcjach. Z tego wydano drukiem tylko jedną. Tymczasem w poszczególnych redakcjach można zauważyć ewolucję nauki. Zmiany bowiem u Durandusa były uwarunkowane atakiem, z jakim spotkał się we własnym zgromadzeniu. L. Ott uwzględnił w pracy wszystkie 3 redakcje. Dodatkowym plusem omawianej pozycji jest właśnie solidna a zarazem sumiennie wykorzystana baza źródłowa. Autor uwzględnił rękopisy i druki nie tylko Durandusa, ale i innych autorów średniowiecznych. Ponadto sięgnął do zasadniczych opracowań.

W zakończeniu książki (w dodatku) umieścił szereg ciekawych tekstów średniowiecznych o kapłaństwie, do tej pory jeszcze nie znanych i nie wydanych. Rozprawa została zaopatrzona w indeks osobowy i rzeczowy.

Dzięki tak sumiennie i ze znanstwem ujętemu tematowi badacze średniowiecznej teologii otrzymali cenną pozycję.

Ks. Marek Zahajkiewicz